



Fylkesmannen i Trøndelag
Postboks 2600
7734 STEINKJER

Deres ref.:

Vår ref.: 20/249

Vår dato: 05.10.2020

Saksbehandler: Ann Helen Valderhaug //
Kontoret for kvalifisering og sosiale tjenester

Henvendelse vedrørende sosialtjenestelovens definisjon av gjeld

Fylkesmannen i Trøndelag stiller spørsmål om når en utgift skal anses som gjeld i sosialtjenestelovens forstand. De viser til at utgifter til gjeld normalt ligger utenfor det man kan ha rett til etter sosialtjenestelovens § 18, og at det derfor er av betydning å få det avklart.

I henvendelsen skriver Fylkesmannen at gjeld ikke er et klart definert begrep, og viser til det kan tenkes ulike alternative definisjoner.

Fylkesmannen trekker særlig frem eksempler med søknader om stønad til husleie og strøm, som kan være forfalt på søknadstidspunktet.

Arbeids- og velferdsdirektoratets vurdering

Hva som er å forstå som gjeld er ikke allment definert, og det er heller ikke definert i rettskildene til sosialtjenesteloven. Når det gjelder inkassokrav og varsel om tvangsinn drivelse er det ikke tvilsomt at det er å forstå som gjeld. Det samme gjelder for det som står oppført som gjeld i skattemeldingen.

Utover dette kan imidlertid Arbeids- og velferdsdirektoratet ikke slutte seg til ett av alternativene som fylkesmannen har lagt frem, men legger til grunn at det må foretas en konkret vurdering. Hensynet bak omtalen av gjeld i rundskrivet er å vise til at økonomisk stønad ikke skal tilgodese kreditorer, og det vil dermed være et sentralt moment i vurderingen.

Arbeids- og velferdsdirektoratet vil imidlertid understreke at husleie og strøm er nødvendig livsopphold. At en slik utgift blir vurdert som gjeld, er ikke ensbetydende med at søker får avslag på stønad til å dekke denne.

NAV // ARBEIDS- OG VELFERDS DIREKTORATET // KONTORET FOR KVALIFISERING OG SOSIALE TJENESTER

Postadresse: Postboks 5 St. Olavs plass // 0130 Oslo

E-post: arbeids.og.velferdsdirektoratet@nav.no

www.nav.no //

Vi vil vise til omtale i rundskrivet punkt 4.18.2.43 om strøm og oppvarming der det framgår at NAV-kontoret må bistå personer for å hindre stenging av strøm, og samarbeide om å finne løsninger som sikrer at løpende utgifter blir betalt i tide. «Hvis strømmen er stengt eller står i fare for å bli det, må det vurderes om det skal ytes hjelp for å få strømmen skrudd på igjen».

Når det gjelder husleie så er det særlig omtalt under 4.18.2.49 om gjeld, og det fremgår der at det må vurderes om slik gjeld skal dekkes. I vurderingen må det tas hensyn til boligens standard, tjenestemottakers inntekter og behov, tilknytning til boligen og eventuelle belastninger av flytting, praktiske og økonomiske konsekvenser og muligheter for å skaffe ny bolig. Det skal særlig legges vekt på virkninger en flytting kan få for barn og unge som blir berørt av flyttingen.

Med hilsen

Nina Strømmen
fung. kontorsjef
Kontoret for kvalifisering og sosiale tjenester

Ann Helen Valderhaug
seniorrådgiver
Kontoret for kvalifisering og sosiale tjenester

Dette dokumentet er godkjent elektronisk og har derfor ingen signatur



Arbeids- og velferdsdirektoratet
Postboks 5 St. Olavs plass
0130 OSLO

Saksbehandler, innvalgstelefon
Daniel Bergamelli, 73 19 93 38

Ønske om lovtolkning - økonomisk stønad og gjeld

Fylkesmannen i Trøndelag ber Arbeids- og velferdsdirektoratet om svar på dette spørsmålet:

- **Når skal en utgift anses som gjeld i sosialtjenestelovens forstand?**

Hvorfor spør vi om dette?

Ifølge rundskriv Hovednr. 35 punkt 4.18.2.49 ligger «utgifter til dekning av alle former for gjeld» normalt utenfor det man kan ha rett på stønad etter sosialtjenesteloven § 18 til å betale. Det har derfor praktisk betydning, både for den som søker og NAV-kontoret/Fylkesmannen, å avklare om en utgift skal anses som gjeld eller ikke.

Samtidig er gjeld ikke et klart definert begrep. Begrepet kan derfor forstås på en rekke ulike måter, blant annet disse:

1. Alle forpliktelser om å skulle betale noen for noe.
2. Alle forfalte pengekrav.
3. Alle pengekrav som er oversendt til inkasso.
4. Alle krav som kan tvangsinnføres hos namsmannen.
5. Alt som står oppført som gjeld i skattemeldingen.

Hva tenker vi selv?

Vi anser alle former for lån og kreditt som gjeld. Det omfatter blant annet forbrukslån, kredittkortbruk og private lån. Ett unntak er rentedelen av et boliglån, som rundskrivet uttrykkelig beskriver som en løpende utgift til bolig.

Vi forholder oss videre til at rundskrivet omtaler restskatt, forskuttert barnebidrag og bidragsgjeld som gjeld.

Vi tenker i tillegg at det er hensiktsmessig å skille på krav som har forfalt og krav som ikke har forfalt. Det betyr at en søknad om dekning av for eksempel husleie eller strøm håndteres ulikt, avhengig av om tjenestemottakeren søker om stønad før eller etter forfallsdato. Vi mener en slik praksis kan ha



flere fordeler. For det første gir det en klar og tydelig regel som er enkel i bruk. For det andre passer praksisen best overens med rundskrivets omtale av hva som hører til livsoppholdet, som «*løpende utgifter*» til bolig og strøm. Samtidig er det en praksis som kan gi utslag som den enkelte oppfatter som urimelig, for eksempel fordi tjenestemottakeren søker om stønad kort tid etter forfall.

Som eksempel kan vi vise til tilfeller der det søkes om strømregning noen få dager etter forfall. Slik vi forstår rundskrivet, er dette da å regne som gjeld. Tjenestemottaker på sin side kan ha utnyttet sine muligheter for å betale, men likevel ikke fått det til.

Vi ønsker derfor en avklaring av hvilke utgifter som skal anses som gjeld, og derfor normalt ligger utenfor livsoppholdsbegrepet i sosialtjenesteloven § 18.

Med hilsen

Hanne Reitan Øksnes (e.f.)
seksjonsleder
Oppvekst- og velferdsavdelingen

Daniel Bergamelli
juridisk seniorrådgiver
Oppvekst- og velferdsavdelingen

Dokumentet er elektronisk godkjent